

Uitkomst gesprekken Bestuurdersnetwerk 24 januari

Vrijdag 24 januari hebben we uitgebreid met jullie gesproken over het Verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen. Dank voor alle input!

Hieronder is per sessie weergegeven welke punten de leden van de programmacommissie hebben meegenomen uit hun sessie: Werk en Inkomen, Zorg, Groen en Eén Samenleving.

Belangrijk is dat het hier niet gaat om harde standpunten die worden ingenomen. Het gaat hier nadrukkelijk om inzichten, opmerkingen of beleidsvoorstellen die ter overweging worden meegenomen.

Was je niet bij het bestuurdersnetwerk aanwezig of wil je nog extra input leveren die je tijdens de sessies niet kwijt kon? We horen het graag!

Alle input kan worden gestuurd naar: hrodenburg@groenlinks.nl

Sessie Werk en inkomen

De aanwezige wethouders werd gevraagd om op post-its drie problemen te schrijven die volgens hen de komende periode prioriteit zouden moeten krijgen vanuit hun perspectief als wethouder. Hier werd vervolgens het gesprek over gevoerd.

Bestaanszekerheid

Het thema dat unaniem werd aangedragen door de wethouders was de noodzaak van landelijke maatregelen om de bestaanszekerheid van mensen te versterken. Alle wethouders ervoeren dat ze op gemeentelijk niveau regelingen moesten optuigen om te lage uitkeringen en lonen te compenseren die landelijk worden vastgesteld.

Qua concrete beleidsrichtingen werd gesuggereerd om aan te sluiten bij de FNV-actie voor een hoger minimumloon en hogere uitkeringen. Ook werd het basisinkomen door één aanwezige genoemd. Hierbij werd wel aangetekend dat dit meer een ver ideaal was dan een doel voor de komende kabinetsperiode. De behoefte aan een hoger minimumloon en hogere uitkeringen werd wel door alle aanwezige wethouders onderschreven.

Op de vraag of een hoger minimumloon niet een dure maatregel was, antwoordden de wethouders dat een hoger minimumloon veel andere uitgaven zou verlagen. Zij verwachtten een veel lager beroep op gemeentelijke inkomensregelingen, bijzondere bijstand, voedselbanken, etcetera.

Op de vraag of drie dagen gratis kinderopvang zou kunnen dienen als aantrekkelijk symbool op dit thema werd breed geantwoord dat het een mooie maatregel is maar geen oplossing voor het gebrek aan inkomen. Veel mensen hebben namelijk geen kinderen of maken geen gebruik van kinderopvang.

Schulden

Direct verbonden aan bestaanszekerheid was het thema schulden. Alle aanwezigen benadrukten de ellende die zij in hun gemeente zien door problematische schulden. Eén van

de aanwezigen noemde dat rond de 75% van zijn inwoners kampte met problematische schulden. De wildgroei van schulden leidt tot allerlei persoonlijke problemen en daardoor ook tot stijgende uitgaven op andere beleidsterreinen.

De aanwezigen steunden maatregelen als het kwijtschelden van alle problematische schulden bij de overheid of het op grote schaal overnemen van schulden.

Het belang van werk, een tekort aan middelen en baancreatie

Een ander thema waar alle wethouders het over eens waren, was het belang van werk. In hun dagelijkse praktijk merkten ze allen hoe belangrijk het hebben van werk is voor het welzijn van mensen.

Iedereen gaf echter ook aan veel te weinig middelen te hebben om al hun uitkeringsgerechtigden naar passend werk te begeleiden. De meesten konden met hun huidige participatiebudgetten slechts 1/3 van hun uitkeringsgerechtigden dienstverlening bieden. De belangrijkste oorzaak zijn de harde bezuinigingen die tijdens de crisis zijn doorgevoerd op de participatiebudgetten.

Een herstel van de participatiebudgetten naar het oude niveau is op zijn minst gewenst.

Onder de aanwezigen was verder consensus over de noodzaak om werk te creëren voor alle uitkeringsgerechtigden die geen werk kunnen vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Bij de term 'basisbaan' waren wel twijfels. Veel van de aanwezigen vreesden dat de term zou leiden tot een standaardformat terwijl er juist sterke behoefte is aan op maat gemaakte banen die per werknemer verschillen in aantal uren, inhoud van werk en behoefte van begeleiding.

Waar het ging om de sociale werkplaats ondersteunden de aanwezigen het idee om de oude werkplaatsen om te vormen tot sociale ontwikkelbedrijven. Mensen met een arbeidsbeperking krijgen een vast contract bij deze bedrijven en worden vervolgens gedetacheerd. Desondanks werd wel opgemerkt dat een deel van de werknemers niet gedetacheerd kan worden. Zij moeten alsnog werk krijgen aangeboden binnen de werkplaats.

Ruimte voor maatwerk

Naast een behoefte aan middelen en concrete maatregelen, benadrukten alle aanwezigen de noodzaak van beleidsvrijheid. Gemeenten zijn op dit moment te weinig in staat om op maat gemaakte dienstverlening te bieden. Voorbeelden waren de onmogelijkheid om uitkeringsgerechtigden in deeltijd te laten werken. Hier zijn momenteel te veel voorwaarden aan verbonden terwijl de meeste uitkeringsgerechtigden niet in één keer fulltime kunnen werken. Het blokkeren van deeltijdwerk vanuit de uitkering blokkeert voor heel veel mensen de kans op re-integratie.

Ook de tegenprestatie staat individueel maatwerk in de weg.

De landelijke regelgeving belemmert gemeenten ook om mensen integrale dienstverlening te bieden waarbij problemen als zorg, schulden en werkloosheid gezamenlijk worden aangepakt.

Verdeling gemeentelijke budgetten (BUIG)

Een thema dat wel op de post-its werd genoemd maar niet meer besproken is, is de huidige verdeelsystematiek van het budget voor uitkeringen (BUIG) en het participatiebudget vanuit het Rijk. Deze systematiek moet eerlijker en effectiever omdat gemeenten nu worden geprikkeld om hun middelen te focussen op de 'makkelijkste gevallen' in plaats van de mensen die de hulp het meest nodig hebben.

Sessie Zorg

Belangrijke lessen en inzichten:

- Meer inzetten op preventie. Problemen moeten meer aan de voorkant worden aangepakt
- Onderwijs en jeugdzorg hangt zo met elkaar samen. Deze portefeuilles moeten onder hetzelfde ministerie vallen.
- Een beleid dat gaat voor gelijke kansen betekent een ongelijke aanpak.
- Veel problemen zijn gemedicaliseerd. Bijna niets is nog meer normaal. 1 op 8 kinderen hebben inmiddels te maken met jeugdzorg
- Baten en lasten van beleid moeten meer samenvallen. Door de verschotting profiteren beleidsmakers nu te weinig van de kostenbesparingen die hun beleid oplevert. Dit zorgt voor verkeerde prikkels en ontmoedigt effectief beleid.
- Groot deel van administratielast bij wmo/jeugdzorgaanbieders wordt veroorzaakt door gemeenten. 300.000 codes in totaal bij gemeenten. Daarom moeten aanbestedingen gestandaardiseerd en moet gemeentelijke ict daarop worden aangepast
- De overgrote meerderheid van het aanbod jeugd is nog niet evidence-based. In curatieve zorg is daar nu een groot project voor. Dit zou ook meer moeten gebeuren in de jeugdhulp
- Betere toelating en toezicht op jeugd
- Er is behoefte aan een duidelijke visie op de decentralisatie. Dit moet de komende tijd nog worden uitgewerkt.

Sessie Groen

Korte samenvatting van de discussie: brede steun voor ambitieuze groene inclusieve agenda. GroenLinks moet voorop lopen. Daarbij op zoek naar een sterke rol van de overheid, een heldere en zelfverzekerde invulling van de publieke rol.

Aandacht gevraagd voor biodiversiteit en boeren.

En zorgen over het draagvlak voor klimaatmaatregelen bij de lagere inkomens. Opdracht is een *just transition*

Draagvlak:

urgentie moet verder aangejaagd worden, GroenLinks als koploper

focus moet daarbij liggen op kansen, niet op bedreigingen

er zijn nu eenmaal klimaatsceptici, die moeten we pareren met het benoemen van de voordelen van klimaatbeleid

positieve toon vinden, ook landelijk laten zien dat het kan

we moeten blijven duwen op aandacht en zichtbaarheid, ook de premier moet zich laten zien als verdediger van klimaatbeleid

klimaatagenda, sociale agenda en economische agenda verbinden en de kansen die een integrale aanpak biedt benadrukken.

Lage inkomens

lage inkomens steeds op het netvlies houden, zij betalen niet mee aan de transitie, zij worden er beter van

Corporaties stimuleren om aan de slag te gaan. Verhuurdersheffing afschaffen

Inzetten op stedelijke vernieuwing 2.0 : nieuw programma voor wijken en ruimtelijke ordening. Waarbij speciale aandacht voor arme mensen met koopwoningen

Regel gebouwgebonden financiering voor verduurzaming. En zoeken naar nieuwe financieringsinstrumenten.

Warmtenetten

Dit is aan de publieke sector, er is een speciaal fonds voor draagvlak nodig

Lokale grootschalige opwek - SDE++ regeling

Natuur en boeren

natuur in de stad wordt vergeten, dat verder stimuleren, bijvoorbeeld door natuurinclusief bouwen

Neem norm op voor groen en natuur in de stad (aanpassing Bouwbesluit?), bomennorm ipv parkeernorm invoeren

niet alleen natuurgebieden beschermen, ook natuur in de stedelijke gebieden

- # groen hoort in de stad – de stad is compact, het gaat hitte stress tegen
- # Rods (recreatie om de stad) gelden terugbrengen
- # Energie opwek in natuurgebieden: geen windmolens in natuurgebieden
- # Experimenteer met ruimte: boeren en natuur gaan samen
- # Natuurinclusieve landbouw; de omslag voor boeren steunen
- # 1 miljoen bomen planten
- # Ecologische Hoofd Structuur weer in ere herstellen

- # Neem op dat eerst alle daken in NL vol moeten met zonnepanelen, voordat er lege ruimte aan wordt besteed

Overig:

- # Eigendom warmtebronnen, geothermie, warmtenetten in publieke handen brengen/houden
- # Schone lucht: 100 km vastleggen, scooters elektrisch maken en houtkachels beperken.

- # Grondstoffen in de circulaire economie moeten met normering en beprijzing in de hand gehouden worden

- # Ook in de bouw met normering en beprijzing circulariteit versterken.
- # De klimaatagenda moet een brede agenda zijn, het snijdt door alle onderwerpen heen, behandel het dus als integrale agenda. En zorg dat we op alle aspecten voorop lopen, toonaangevend zijn.

- # Water issue: een nieuwe visie is nodig, veiligheid is in het geding, hoog water, maar ook vervuiling van grond- en oppervlaktewater
- # Energienetwerk moet uitgebreid en versterkt, vraag is of er meer centrale sturing nodig is.

- # Gezonde leefomgeving als thema verder uitwerken en prominent maken
- # Biomassa is een pijnpunt, we hebben een duidelijke visie nodig

- # Omgevingswet brengt kansen en risico's. Sommigen pleiten voor afschaffen
- # Voorrang voor coöperatieve projecten – burgerparticipatie.

Sessie Eén samenleving

Wat zijn concrete maatregelen die op rijksniveau genomen worden om gemeentelijk beleid goed te laten functioneren?

Inzichten en vragen:

- We zijn de kampioen van individuele emancipatie geweest de laatste 40 jaar.

Tendens in studies van planbureau: 'met mij/het individu gaat het goed maar niet met de samenleving.'

- Misschien moeten we als GroenLinks weer meer aandacht besteden aan gemeenschapszin.
- Ruimte voor de 'gemeenschap' Fries woord: mienskip
- 'Verbinding binnen verscheidenheid'. Weer een focus op 'samen-leven'.
- We zijn niet allemaal gelijk, maar wel gelijkwaardig.
- Veel mensen identificeren zich als Limburger, maar GL spreekt daar zich niet op aan. Erken dat mensen verschillend zijn.

Vragen zijn wel:

- Individuele rechten neigt al snel naar identiteitspolitiek. Willen we daarmee door?
- Wat betekent verbinden?
- Hoe creëer je verbondenheid zonder bij de spruitjeslucht van het CDA te komen.
- Wat voor voorstellen doen wij echt voor iedereen? Beleid waarin iedereen een plek heeft en krijgt. Waarin iedereen kan meekomen?
- Deze vragen gelden in het bijzonder ook voor de regio. Hier worden belangen vaak niet serieus genomen. Bijvoorbeeld ontsluiting van OV.

Welke voorzieningen zijn belangrijk:

- Het onderwijs: kansengelijkheid. Burgerschapskills in onderwijs waardoor jongeren straks mee kunnen doen in 'participatiesamenleving'.
- Een OV dat voor iedereen toegankelijk moet zijn.
- Op cultuur feesten komt vaak dezelfde groep maar de bieb is heel laagdrempelig, daar komt iedereen. Denk aan het voorbeeld van de bibliotheek in Helsinki. Een grote investering die we als samenleving wel moeten doen. Helsinki meest toegankelijke stad. We moeten weer investeren in onze instituties.
- A la bibliotheek zouden ook andere sociaal-culturele voorzieningen net zo toegankelijk moeten zijn. Belangrijk is dat je er aan de voorkant geen segregerende werking van laat uitgaan. Zo min mogelijk splitsen in groepen. Een voorbeeld is het Kunstplan Amsterdam: aantal dingen verplicht ingesteld. Is het inclusieplan niet ingevuld dan wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.
- Denk ook aan mbo'ers. Er zijn nauwelijks meer buurthuizen voor jongeren, wel voor ouderen.
- Stagediscriminatie mbo'ers: daar ontstaat veel sociale pijn.
- Cultuur moeten we uit de elitaire hoek trekken. We subsidiëren opera wat eigenlijk 200 euro per kaartjes kost, die 60 euro kost, terwijl die mensen wel de 200 euro zouden kunnen permitteren. Makers leven onder armoedegrens. Wat kunnen wij voor deze groep kunnen betekenen.

- Het gaat ook om financiën, hoe zaken gefinancierd worden. Dat stuurt ook hoe we onze samenleving inrichten. Voor welke groepen en welke vraagstukken is er geld, en voor wie niet?
- Niet 10 financieringsstromen of regio deals, maar lumpsum. Er is geen decentralisatie zonder beleidsruimte

Diversiteit en inclusie gaat ook over zeggenschap:

- Iedereen is belangrijk en doet mee
- Vertrouwen en verbinden.
- Hoe geven we samenleving zo vorm, dat meer groepen zich gezien en onderdeel ervan voelen. Hoe organiseren we ruimtelijke ontmoeting?
- De inrichting van je samenleving zo opzetten dat iedereen zich eigenaar voelt van de samenleving, van schone lucht etc.
- Meer connectie zoeken met mensen waarover het gaat.

Wonen en wijkbeleid is een centraal thema:

- Corporaties ruimte geven om te doen wat nodig is, ook op sociale en leefbaarheidsdoelstellingen.
- De verhuurdersheffing moet worden afgeschaft.
- Gemixt wonen wat veel meer mogelijk wordt gemaakt, waarbij ook ontmoeting plaats vindt. Polarisatie is gevolg van gemaakte beleidskeuzes en welke ruimtes er worden gecreëerd.
- De segregatie van de potjes, maakt het niet mogelijk om je juiste verbindingen te maken.
- Toegankelijkheid verheffen tot belangrijke waarde.
- Buurtbudgetten / lumpsum meer mogelijk maken vanuit landelijk.
- Fysieke ruimte en sociale ruimte met elkaar vermengen.

Inclusie gaat ook over taal en het gevoel van mensen:

- De verandering van de samenleving gaat zo snel Hoe gaan we om met het gevoel van vervreemding, van de omgeving, van werk?
- Je zult bijna elk woord opnieuw moeten laden. Elk jargon die we hier neerleggen is vervreemdend voor mensen.
- Het is ook belangrijk wie de woorden uitspreken. We accepteren het van de ene wel die het zegt en de ander niet. We moeten nadenken vanuit welke perspectieven we verhalen vertellen en door wie we ze laten vertellen.
- We moeten kijken naar het lelijke woord narratief. We denken als GL voor iedereen, maar spreken vanuit het 'ik' narratief.
- Probeer het woord participatie te vermijden.

De rol van de media is ook belangrijk:

- Lokale democratie. Lokale pers is uitgehold en weg. Financier regionale media
- Financier onderzoeksjournalistiek en maak het toegankelijk voor lokale pers.
- We moeten nadenken over media in deze tijd en wat de rol van de overheid is. Vraag gestuurde media is een probleem. Nationale media bevordert polarisatie.
- Fake news doet echt wat met een samenleving.

Rol van de politiek:

- Practice what you preach. Niet elkaar in de politiek alleen te lijf gaan.
- Treden we elkaar tegemoet met uitgestoken hand of opgestoken middelvinger?
- Draag over en geef het vertrouwen aan de ander, die heeft soms ook het antwoord.
- Heb wat meer vertrouwen in mensen, en accepteer ook de nadelen.